

Any 2013

Indicadors de salut laboral de Barcelona

C S B Consorci Sanitari de Barcelona

 Agència de Salut Pública

Autoria

Imma Cortès Franch
Lucía Artazcoz

Servei de Salut Laboral
Agència de Salut Pública de Barcelona
Unitat de Salut Laboral de Barcelona

Barcelona, octubre de 2014

Citació recomanada: Cortès-Franch I, Artazcoz L. Indicadors de salut laboral de Barcelona, any 2013. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona, 2014.

Índex

INTRODUCCIÓ	1
OBJECTIUS	2
Objectius principals.....	2
Objectius secundaris.....	2
INDICADORS	2
RESULTATS	4
ESTRUCTURA ECONÒMICA I CARACTERÍSTIQUES DE LA POBLACIÓ TREBALLADORA	4
1. Taxa d'activitat	4
2. Població activa	5
CONDICIONS D'OCUPACIÓ	6
3. Taxa d'atur	6
4. Taxa de temporalitat.....	7
5. Contractació temporal	8
6. Població treballadora autònoma registrada	9
7. Treball a temps parcial	10
ESTAT DE SALUT	11
8. Incidència de lesions per accident de treball	11
9. Incidència de malalties professionals	11
10. Incidència de malalties relacionades amb el treball	11
11. Tipus de lesions greus i mortals per accident de treball	13
12. Tipus de malalties professionals amb baixa	17
13. Tipus de malalties relacionades amb el treball	19
RECURSOS PER A LA PREVENCIÓ	21
14. Capacitat de fer complir la legislació específica de salut i prevenció de riscos laborals	21
CONCLUSIONS	22
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	23

INTRODUCCIÓ

Més de 800.000 persones residents a Barcelona són població activa i per tant estan exposades a condicions d'ocupació i de treball amb efecte potencial sobre la seva salut, immerses en un mercat laboral i unes formes de treballar que s'han modificat substancialment en els últims anys i continuen un ritme de canvi extremadament ràpid. La crisi econòmica que va començar al 2007, a més, ha tingut un impacte extraordinari en el mercat de treball del nostre entorn, en les condicions de treball i consegüentment, en la salut de la població treballadora.

En aquest context, els agents implicats en la salut i la prevenció dels riscos laborals necessiten, cada vegada més, dades vàlides, exhaustives, representatives i actualitzades per a la presa de decisions. Per respondre a les necessitats d'informació dels diferents actors implicats en la salut i la prevenció de riscos laborals, es proposa un sistema d'indicadors estructurats en cinc grups, d'acord amb les recomanacions de l'Organització Mundial de la Salut (OMS)¹:

1. *Estructura sociodemogràfica i característiques generals de la població treballadora.*
2. *Condicions d'ocupació.*
3. *Riscos laborals.*
4. *Estat de salut.*
5. *Recursos per a la prevenció.*

Atesa la periodicitat de les dades secundàries que s'utilitzen, així com la necessitat dels agents a qui van adreçades, es proposen dos productes finals de contingut i periodicitat diferents:

- Periodicitat anual: 14 indicadors amb informació dels grups 1, 2, 4 i 5.
- Periodicitat quadriennal (o segons la realització de l'Enquesta de Salut de Barcelona) amb indicadors sobre els cinc grups^a.

En aquest document es presenta el primer dels productes.

^a Per aquest producte s'explorà la possibilitat d'incloure dades de Barcelona de l'Enquesta Catalana de Condicions de Treball.

OBJECTIUS

Objectius principals

1. Monitoritzar l'evolució del mercat de treball de Barcelona.
2. Monitoritzar les tendències de les condicions d'ocupació i els trastorns de salut laboral.
3. Detectar canvis en alguns determinants de la salut (característiques del mercat laboral, condicions d'ocupació, recursos per a la prevenció).

Objectius secundaris

4. Guiar la planificació, execució i avaluació de programes per prevenir i controlar malalties, lesions o exposicions de risc.
5. Contribuir a la prioritització en l'assignació de recursos.
6. Contribuir a l'avaluació de les intervencions preventives.

INDICADORS

Per a cada indicador, en l'apartat de resultats, es descriuen la definició, la fórmula de càlcul i les fonts d'informació.

1. Estructura sociodemogràfica i característiques de la població treballadora

- Taxa d'activitat segons sexe i edat.
- Població activa segons sexe, edat i sector econòmic.

2. Condicions d'ocupació

- Taxa d'atur segons sexe i edat.
- Taxa de temporalitat.
- Contractació temporal segons sexe, edat i nacionalitat.
- Població autònoma registrada.
- Treball a temps parcial.

La informació que recullen aquest apartat i l'anterior permet caracteritzar la població activa de Barcelona segons grans trets atenent a algunes característiques relacionades amb la salut de la població.

3. Estat de salut

- Incidència de lesions mortals, greus i lleus per accident de treball.
- Incidència de malalties professionals amb baixa i sense baixa.
- Incidència de malalties relacionades amb el treball.
- Tipus de lesions greus i mortals per accident de treball segons sexe i classe social ocupacional.
- Tipus de malalties professionals amb baixa segons sexe i classe social ocupacional.
- Tipus de malalties relacionades amb el treball segons sexe i classe social ocupacional.

Respecte els indicadors que recullen informació sobre les lesions per accident de treball (LAT) i malalties professionals (MP), cal tenir en compte algunes consideracions. Malgrat s'han descrit diferents limitacions en relació al registre d'aquests problemes de salut - com per exemple que es recullen fora de l'estructura de la salut pública, que estan basats en dades notificades majoritàriament pels empresaris, que existeix un important subregistre (especialment pel que fa a les MP) que reflecteix més la cobertura dels sistemes de compensació i dels sistemes de notificació que no pas la incidència real d'aquestes malalties² -, s'inclouen en la major part de sistemes d'informació en salut laboral^{1 3 4}. Per exemple, l'OMS inclou la incidència de malalties professionals com un indicador bàsic dels sistemes d'informació en salut laboral per l'interès que tenen aquests trastorns i a més recomana incloure aquesta informació en els sistemes locals, ja que a aquest nivell permet la comparació dins el mateix país i també la monitorització del seu comportament.

D'altra banda, pel càlcul d'un dels indicadors de les LAT se'n tenen en compte quatre tipus: 'in itinere', de causa natural, de trànsit en jornada laboral i traumàtics en jornada laboral. D'aquesta manera se separen els accidents en funció de la relació amb diferents condicions de treball i al mateix temps permet comparar amb dades d'altres indrets de l'Estat i d'altres sistemes d'informació en salut laboral basats en la proposta de l'OMS.

Pel càlcul dels denominadors de les incidències de LAT i MP s'utilitza la població ocupada donada d'alta al règim general de la Seguretat Social (el majoritari)^b. El numerador es refereix a totes les LAT o MP ocorregudes en persones que tenen cobertes les contingències professionals, això significa que a més dels dos règims esmentats hi pot haver LAT i MP ocorregudes en persones en altres situacions minoritàries, com el personal autònom que té cobertes aquestes contingències. Un altre aspecte que cal tenir en compte en relació tant als numeradors com als denominadors és que es refereixen a persones donades d'alta a la Seguretat Social en un centre de cotització de Barcelona i per tant el centre de treball podria estar localitzat en un altre municipi.

Les formes d'obtenció d'informació més habituals respecte les malalties relacionades amb el treball (MRT) són les enquestes, els registres específics i, en els casos que existeixen, els sistemes de notificació basats en una xarxa de metges sentinella. L'OMS considera que aquests tipus de trastorns encara estan en fase de recerca i que no es poden mesurar directament amb mètodes establerts que permetin construir indicadors, per tant ara per ara no els recomana entre els indicadors bàsics per la manca de comparabilitat entre països. Malgrat això, destaca l'interès d'aquesta informació en els àmbits en què se'n disposi, motiu pel qual s'han inclòs indicadors obtinguts del sistema de vigilància de MRT *Treball al CAP* de la Unitat de Salut Laboral (USL) de Barcelona, que són notificades pels professionals dels Centres d'Atenció Primària de la ciutat.

4. Recursos per a la prevenció

- Capacitat de fer complir la legislació específica de salut i prevenció de riscos laborals.

La informació sobre els recursos per a la intervenció és un aspecte molt rellevant en qualsevol sistema d'informació en salut laboral. Donada la manca d'informació a nivell local es proposa utilitzar un indicador habitual en aquests sistemes que no ha estat utilitzat abans a Barcelona^{3,4}. El numerador de l'indicador es refereix al nombre d'inspectors i inspectores de la Seguretat Social amb àmbit d'actuació a la província de Barcelona, però que atesa l'organització d'aquesta institució, és el mateix personal que actua a nivell de Barcelona ciutat.

^b A partir del 2n trimestre de 2012 inclou el Règim Especial, a extingir.

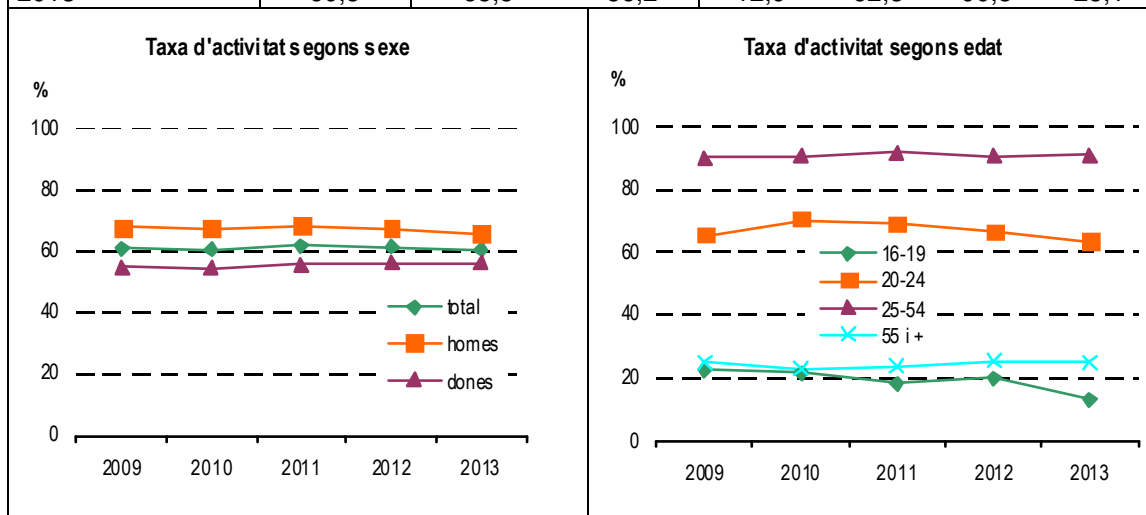
RESULTATS

ESTRUCTURA ECONÒMICA I CARACTERÍSTIQUES DE LA POBLACIÓ TREBALLADORA

1. Taxa d'activitat

- Definició: Proporció de població activa entre la població de 16 anys i més.
- Càlcul: Nombre de persones actives / Nombre de persones de 16 anys i més.
- Font: EPA. Elaboració del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona (DEAB) a partir de dades de l'Institut Nacional de Estadística (INE).

Taxa activitat (%)	SEXE			EDAT			
	<i>total</i>	<i>homes</i>	<i>dones</i>	<i>16-19</i>	<i>20-24</i>	<i>25-54</i>	<i>55 i +</i>
2009	60,9	67,7	54,8	22,3	65,3	90,1	25,0
2010	60,6	67,4	54,4	21,4	70,4	90,5	22,9
2011	61,6	68,2	55,7	18,2	68,8	91,6	23,8
2012	61,3	67,2	56,2	19,8	66,5	90,4	25,2
2013	60,5	65,5	56,2	12,9	62,8	90,8	25,1

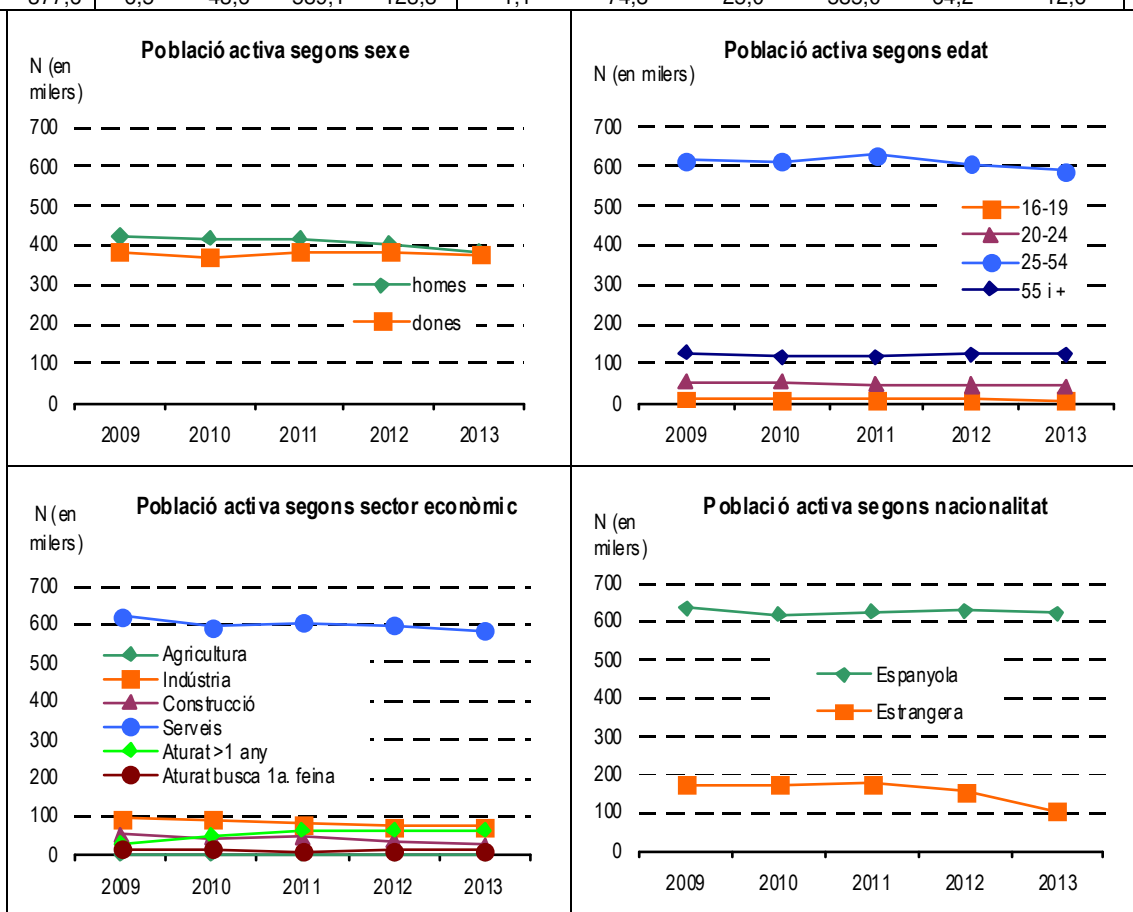

- ➔ Joves de 16 a 19 anys, persones majors de 54 anys i dones, són els grups amb menors taxes d'activitat.
- ➔ El 2013 ha disminuït la taxa d'activitat dels homes i de les persones més joves, sobretot les de 16 a 19 anys de les quals durant 2013 només un 13% restaven en el mercat de treball. La tendència descendent s'observa des del primer any analitzat (2009) amb l'excepció de 2012. Un descens similar, encara que de menor magnitud, s'observa en el grup de 20 a 24 anys des de 2011.

2. Població activa

- Definició: Nombre de persones de 16 anys i més ocupades o en atur.
- Càlcul: Nombre de persones de 16 anys i més ocupades o en atur.
- Font: EPA. Elaboració del DEAB a partir de dades de l'INE.

Població activa (en milers)	SEXE		EDAT				SECTOR ECONÒMIC						NACIONALITAT	
	homes	dones	16-19	20-24	25-54	55 i +	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Aturat >1 any	Aturat busca 1a. feina	Espanyola	Estrangera
2009	424,1	385,7	11,1	55,2	615,4	128,2	0,8	93,8	52,2	621,3	28,6	13,1	637,0	172,8
2010	420,0	372,8	10,1	54,9	611,5	116,4	0,9	92,0	42,1	594,6	49,1	14,2	620,0	172,8
2011	417,4	385,1	8,8	46,1	628,3	119,3	1,2	80,8	46,6	603,7	62,2	8,0	626,8	175,7
2012	403,6	383,2	10,1	45,5	607,0	124,2	0,7	73,4	37,0	598,6	64,2	12,9	630,8	155,9
2013	384,9	377,6	6,5	43,6	589,1	123,3	1,1	74,8	25,0	585,0	64,2	12,6	623,0	103,3

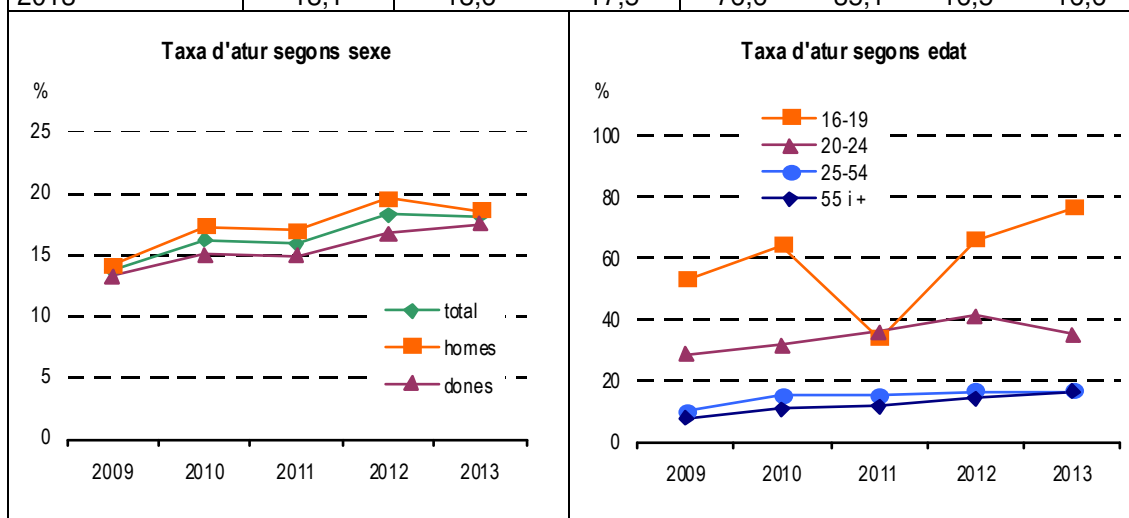
- S'observa una tendència decreixent de la població activa masculina en tot el període analitzat, però enguany ha estat la disminució de major magnitud (18.700 homes actius menys que l'any anterior). En les dones també hi ha hagut una disminució, de magnitud força inferior a la dels homes, però superior a la de l'any anterior.
- Ha disminuït la població activa en tots els grups d'edat, destacant la davallada en el grup més jove en què ha disminuït més d'una tercera part (el promig anual d'aquest grup ha estat de 6.500 persones).
- El sector econòmic amb més canvis ha estat la construcció amb la pèrdua de 12.000 persones actives.
- La població estrangera és la que més ha disminuït, accentuant la tendència iniciada el 2012 quan es van perdre prop de 20.000 persones d'aquest grup; enguany han estat més de 50.000 (una tercera part).

CONDICIONS D'OCUPACIÓ

3. Taxa d'atur

- Definició: Proporció de població aturada entre la població activa.
- Càlcul: Nombre de persones en atur / Nombre de persones actives.
- Font: EPA. Elaboració del DEAB a partir de dades de l'INE.

Taxa d'atur (%)	SEXE			EDAT			
	Total	homes	dones	16-19	20-24	25-54	55 i +
2009	13,7	14,1	13,3	53,0	28,8	9,9	7,9
2010	16,2	17,3	15,0	64,5	31,7	15,1	10,7
2011	15,9	16,9	14,9	34,0	36,1	15,0	11,6
2012	18,2	19,5	16,7	66,3	41,3	16,5	14,2
2013	18,1	18,6	17,5	76,6	35,1	16,5	16,6

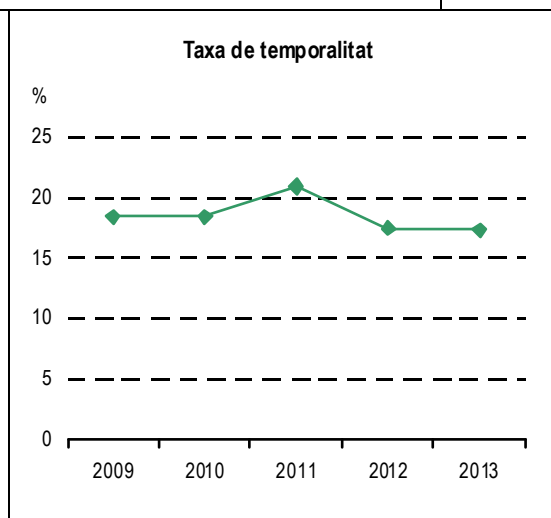

- ➡ La taxa d'atur ha disminuït en els homes i augmentat en les dones, tot i així segueix sent superior en els primers, seguint la tendència iniciada el 2009.
- ➡ Les persones més joves tenen les taxes d'atur més elevades, destacant el grup de 16 a 19 anys tant per la magnitud de la taxa com per l'increment respecte 2012 (el 2013, més de tres quartes parts de les persones d'aquesta edat presents en el mercat de treball estaven en atur). Contràriament, en el grup de 20 a 24 anys ha disminuït de la taxa d'atur, després de la tendència creixent dels anys precedents. D'altra banda, el grup de les persones de més edat (el de menor taxa durant tots els anys analitzats), seguint la tendència creixent dels anys anteriors, ha tingut una taxa igual que la del grup d'edat precedent.

4. Taxa de temporalitat

- Definició: Proporció de població assalariada amb contracte temporal.
- Càlcul: Nombre de persones assalariades amb contracte temporal / Nombre de persones assalariades.
- Font: EPA. Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades de l'INE.

Taxa temporalitat (%)	TOTAL
2009	18,4
2010	18,4
2011	20,9
2012	17,4
2013	17,3

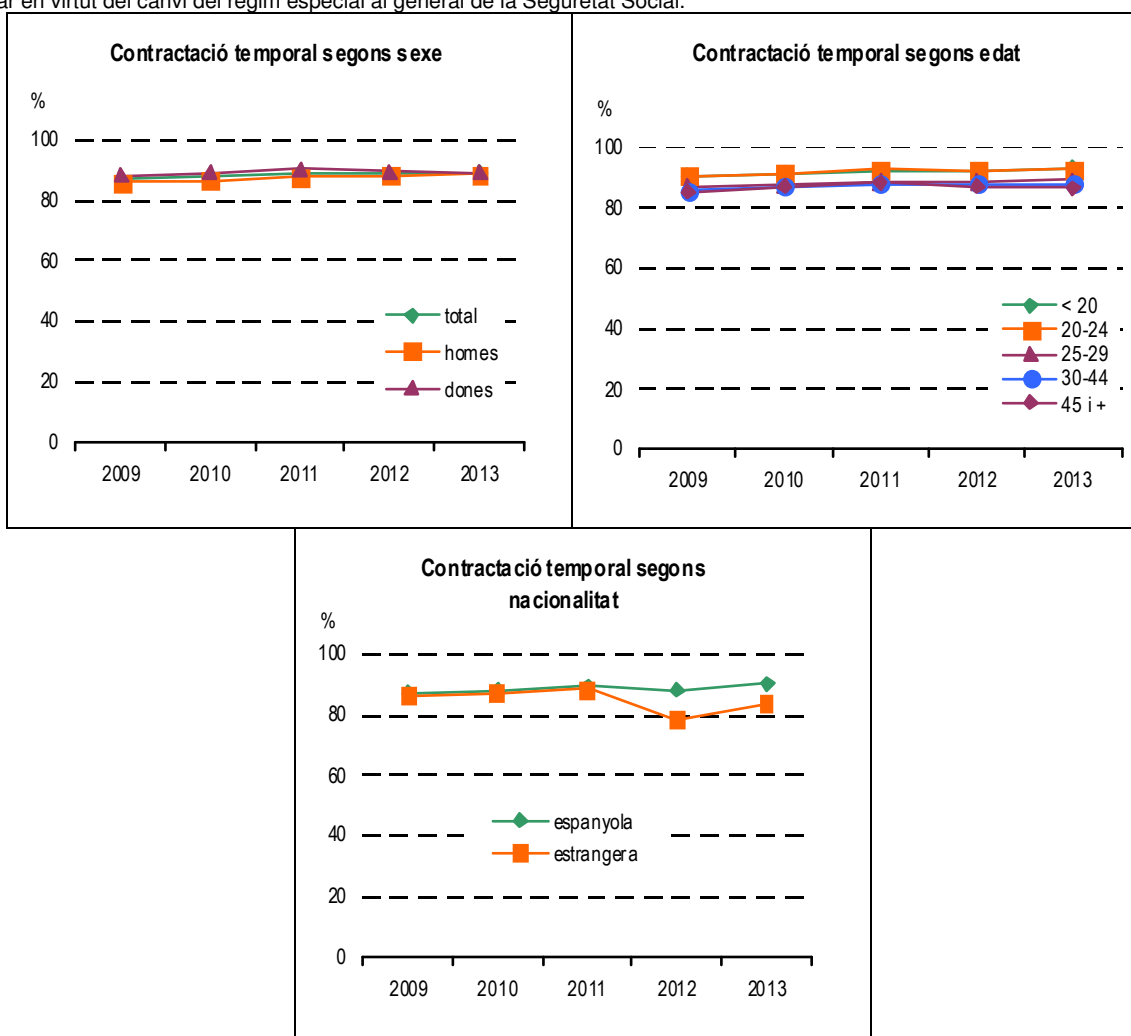
- ➡ El 2013 pràcticament no s'ha modificat la proporció de persones assalariades amb contracte temporal.

5. Contractació temporal

- Definició: Proporció de nous contractes temporals respecte tots els nous contractes.
- Càlcul: Nombre de nous contractes temporals / Nombre de nous contractes.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya (DEMO).

Contractació temporal (%)	SEXE		EDAT					NACIONALITAT		
	total	homes	dones	< 20	20-24	25-29	30-44	45 i +	espanyola	estrangera
2009	87,0	85,9	88,0	90,5	90,4	86,9	85,6	85,1	87,2	86,5
2010	88,1	86,7	89,3	91,3	91,5	87,3	86,8	86,8	88,4	87,3
2011	89,2	87,8	90,4	92,0	92,7	88,5	88,0	88,3	89,5	88,5
2012	88,8	88,1	89,5	91,7	92,2	88,5	87,9	86,9	88,0	78,5
2013	89,0	88,6	89,3	93,1	92,6	89,2	88,0	86,5	90,3	84,0

Nota: la font de les dades de temporalitat segons la nacionalitat és la publicació del Departament d'Estadística de l'Ajuntament: INFORMES ESTADÍSTICS. La població estrangera a Barcelona. Les dades de 2012 inclouen els contractes de serveis de la llar familiar en virtut del canvi del règim especial al general de la Seguretat Social.

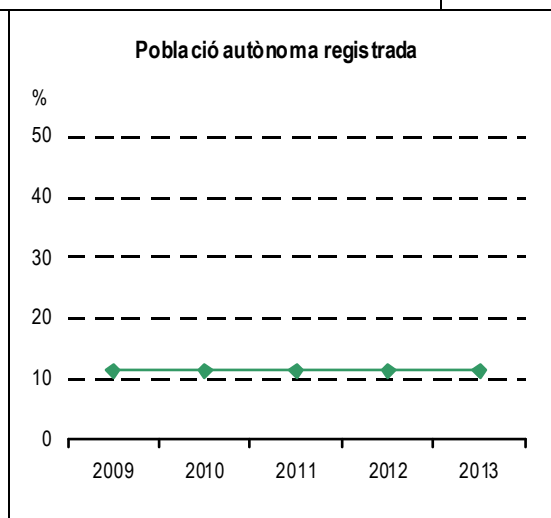

- ➔ Els nous contractes continuen sent majoritàriament temporals. Tot i que hi ha poques diferències, les dones tenen valors superiors als homes, s'observa un gradient decreixent amb l'edat i les persones de nacionalitat estrangera tenen valors inferiors a les espanyoles.
- ➔ Respecte 2012, destaquen els increments en les persones de menys de 20 anys i les de nacionalitat estrangera, tot i que cal tenir en compte en aquestes darreres la gran disminució de l'any passat.

6. Població treballadora autònoma registrada

- Definició: Proporció de població afiliada al règim especial de treballadors autònoms de la Seguretat Social respecte el total de població afiliada.
- Càlcul: Nombre de persones afiliades al règim especial d'autònoms / Nombre de persones afiliades a la Seguretat Social.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del DEAB a partir de dades del DEMO.

Població autònoma registrada (%)	TOTAL
2009	11,4
2010	11,3
2011	11,4
2012	11,4
2013	11,4

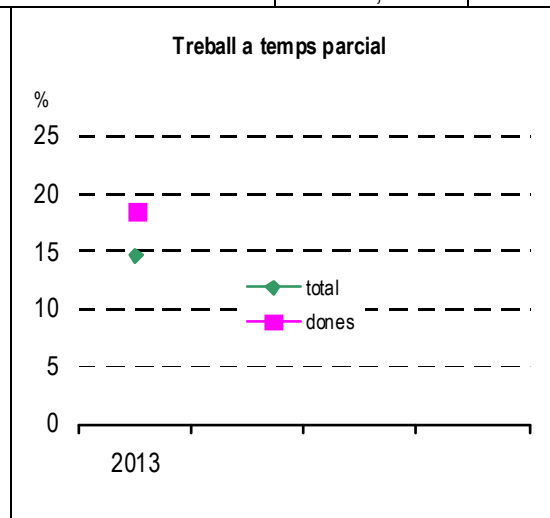

- ➔ La proporció de treballadores i treballadors autònoms s'ha mantingut estable respecte els anys anteriors.

7. Treball a temps parcial

- Definició: Proporció de població ocupada amb jornada a temps parcial respecte el total de població ocupada.
- Càlcul: Nombre de persones ocupades amb jornada a temps parcial / Nombre de persones ocupades.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del DEAB provinent de l'Idescat a partir de dades de l'EPA de l'INE.

Treball a temps parcial (%)	SEXE		
	<i>total</i>	<i>homes</i>	<i>dones</i>
2013	14,7	NC ^c	18,5

➔ El 14,7% de la població ocupada té una jornada a temps parcial.

^c No es pot calcular per limitacions metodològiques.

ESTAT DE SALUT

8. Incidència de lesions per accident de treball

8.1. Lesions mortals (LMAT)

8.2. Lesions greus (LGAT)

8.3. Lesions lleus (LLLAT)

- Definició: Incidència de lesions per accident de treball per 100.000 persones afiliades al règim general de la Seguretat Social.
- Càlcul: Nombre de lesions per accident de treball / Nombre de persones afiliades al règim general de la Seguretat Social (mitjana anual).
- Font: Elaboració pròpia. Informació del registre d'accidents de treball del DEMO i elaboració del DEAB a partir de dades del DEMO.

9. Incidència de malalties professionals

9.1. Malalties amb baixa (MPB)

9.2. Malalties sense baixa (MPSB)

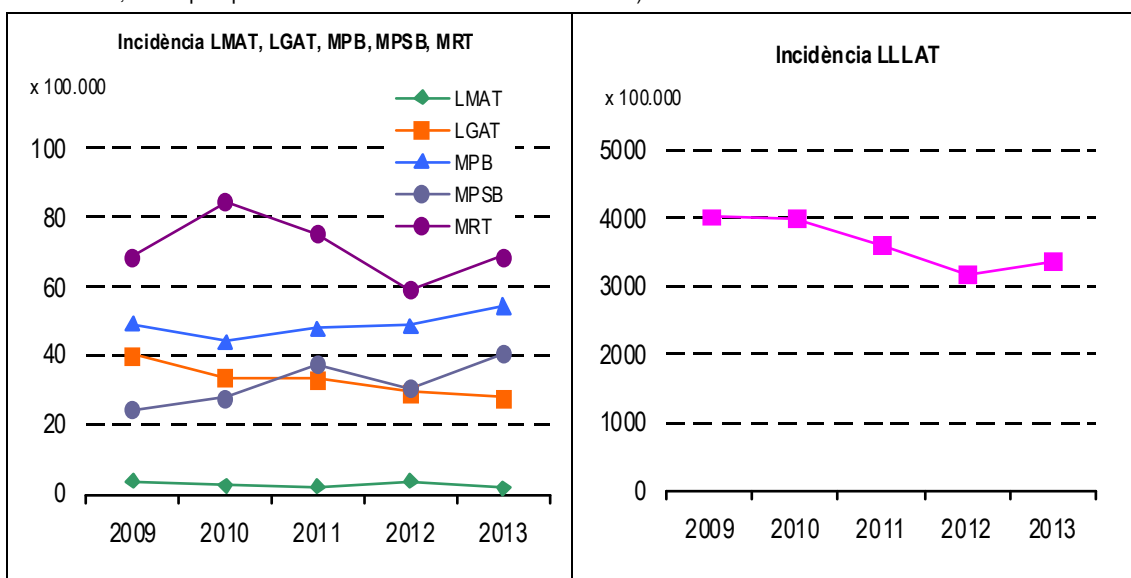
- Definició: Incidència de malalties professionals per 100.000 persones afiliades al règim general de la Seguretat Social.
- Càlcul: Nombre de malalties professionals / Nombre de persones afiliades al règim general de la Seguretat Social (mitjana anual).
- Font: Elaboració pròpia. Informació del registre d'accidents de treball del DEMO i elaboració del DEAB a partir de dades del DEMO.

10. Incidència de malalties relacionades amb el treball

- Definició: Incidència de MRT per 100.000 persones ocupades.
- Càlcul: Nombre de MRT notificades en persones ocupades / Nombre de persones ocupades (mitjana anual).
- Font: Elaboració pròpia. Informació del registre de MRT de la USL de Barcelona de l'Agència de Salut Pública (ASPB) i de l'EPA (amb dades elaborades pel DEAB a partir de dades de l'INE).

Incidència (x 100.000)	8.1. Lesions mortals per accident de treball	8.2. Lesions greus per accident de treball	8.3. Lesions lleus per accident de treball	9.1. Malalties professionals amb baixa	9.2. Malalties professionals sense baixa	10. Malalties relacionades amb el treball
2009	3,8	40,4	4033,6	49,1	24,4	68,7
2010	2,6	33,9	4011,4	44,1	27,9	84,5
2011	2,3	33,5	3623,4	48,0	37,8	75,4
2012	3,7	29,6	3182,8	48,9	30,5	59,2
2013	1,9	28,1	3375,8	54,4	40,5	68,8

Nota: el numerador de la incidència de MRT no és el del total de casos sinó el dels notificats en persones ocupades en el moment de la notificació, a diferència de les dades de l'apartat 13 que es refereixen a totes les MRT (notificades en persones ocupades, en atur i també en altres situacions d'inactivitat, sent aquestes dues darreres situacions molt minoritàries, motiu pel qual s'exclouen en el càlcul de la incidència).

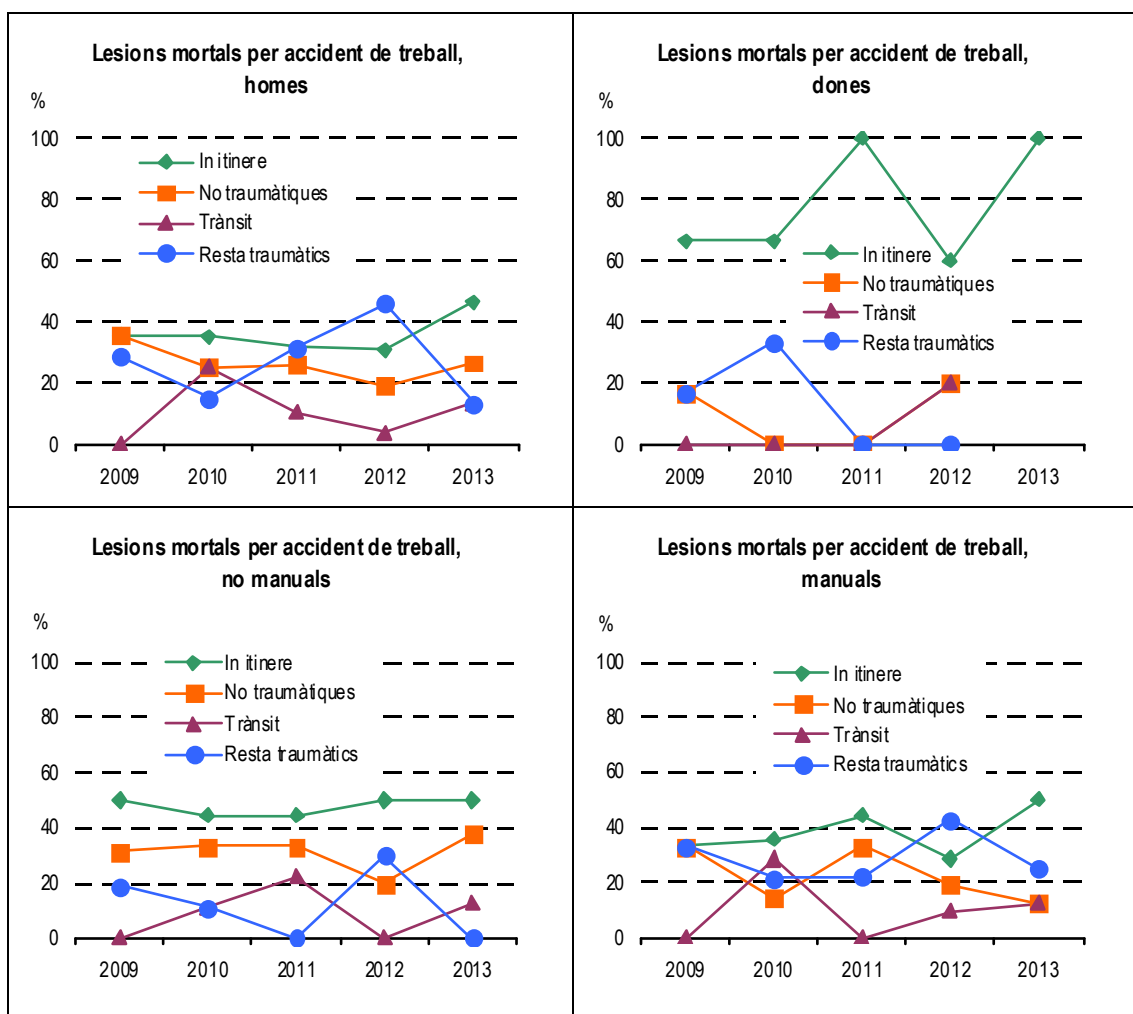
Nota: Lesions mortals per accident de treball (LMAT); lesions greus per accident de treball (LGAT); lesions lleus per accident de treball (LLLAT); malalties professionals amb baixa (MPB), malalties professionals sense baixa (MPSB), malalties relacionades amb el treball (MRT).

- ➔ Durant 2013 han augmentat les LLLAT, les MPB, les MPSB i les MRTs, mentre les LGAT i les LMAT han seguit la tendència decreixent dels darrers anys (amb l'excepció de l'increment de les LMAT de l'any passat).

11. Tipus de lesions greus i mortals per accident de treball

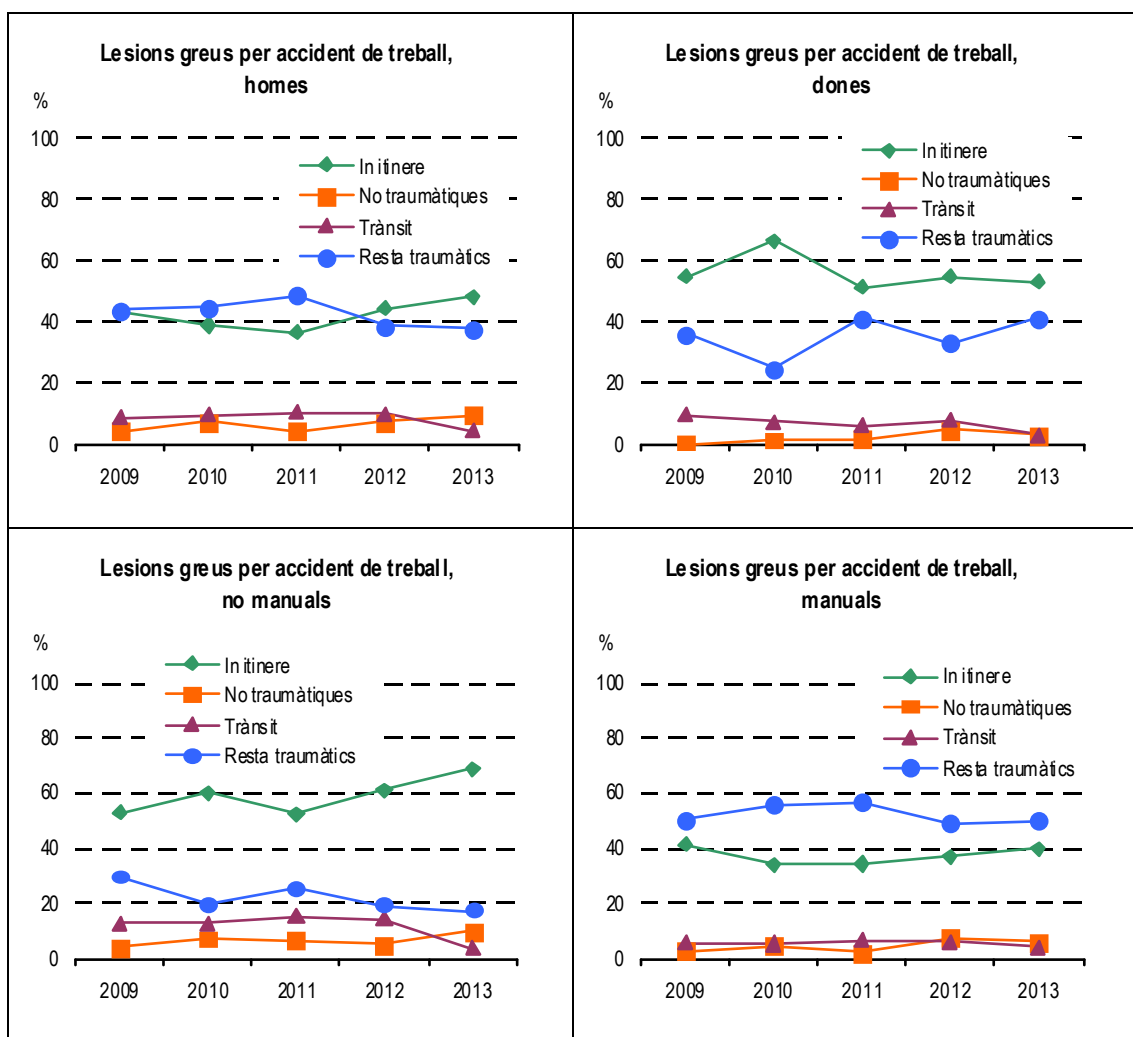
- Definició: Proporció de LMAT i LGAT segons tipus ('in itinere', no traumàtiques en jornada, de trànsit en jornada, traumàtics en jornada).
- Càlcul: Nombre de LMAT i LGAT de cada tipus / Nombre de LMAT i LGAT.
- Font: Elaboració pròpia. Informació del registre d'accidents de treball del DEMO.

Lesions mortals per accident de treball (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL	
		total	homes	dones	no manual
2009					
Total (N)	34	28	6	16	18
<i>In itinere</i>	41,2	35,7	66,7	50,0	33,3
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	32,4	35,7	16,7	31,3	33,3
• De trànsit	-	-	-	-	-
• Resta traumàtics	26,5	28,6	16,7	18,8	33,3
2010					
Total (N)	23	20	3	9	14
<i>In itinere</i>	39,1	35,0	66,7	44,4	35,7
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	21,7	25,0	-	33,3	14,3
• De trànsit	21,7	25,0	-	11,1	28,6
• Resta traumàtics	17,4	15,0	33,3	11,1	21,4
2011					
Total (N)	20	19	1	9	10
<i>In itinere</i>	35,0	31,6	100,0	44,4	20,0
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	25,0	26,3	-	33,3	20,0
• De trànsit	10,0	10,5	-	22,2	-
• Resta traumàtics	30,0	31,6	-	-	60,0
2012					
Total (N)	31	26	5	10	21
<i>In itinere</i>	35,5	30,8	60,0	50,0	28,6
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	19,4	19,2	20,0	20,0	19,0
• De trànsit	6,5	3,8	20,0	-	9,5
• Resta traumàtics	38,7	46,2	-	30,0	42,9
2013					
Total (N)	16	15	1	8	8
<i>In itinere</i>	50,0	46,7	100,0	50,0	50,0
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	25,0	26,7	-	37,5	12,5
• De trànsit	12,5	13,3	-	12,5	12,5
• Resta traumàtics	12,5	13,3	-	-	25,0

- Les LMAT són més freqüents entre els homes i, a excepció del darrer any en què no hi ha hagut diferències en el nombre, en les persones en ocupacions manuals.
- El 2013 hi ha hagut una disminució molt important (48,5%) en el nombre de LMAT, sobretot en les ocupacions manuals. Cal tenir en compte, però, que l'any 2012 hi va haver un increment d'aquestes lesions (tant en el total com en tots els grups analitzats).
- Les lesions més freqüents en tots els grups analitzats han estat les degudes a accidents *in itinere*, sent al voltant del 50% en homes i tant en les ocupacions manuals com no manuals, i l'única lesió en dones. Les segones en freqüència han estat les lesions no traumàtiques.
- Respecte 2012 cal destacar l'increment de la proporció de lesions *in itinere* en tots els grups excepte les ocupacions no manuals. Cal tenir en compte que els resultats s'han d'interpretar amb precaució atès el baix nombre de lesions en alguns grups.

Lesions greus per accident de treball (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL	
		homes	dones	no manual	manual
2009	<i>total</i>				
Total (N)	358	283	75	139	216
<i>In itinere</i>	45,8	43,5	54,7	53,2	41,2
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	3,4	4,2	-	4,3	2,8
• De trànsit	8,7	8,5	9,3	12,9	5,6
• Resta traumàtics	42,2	43,8	36,0	29,5	50,5
2010					
Total (N)	295	226	69	123	167
<i>In itinere</i>	45,4	38,9	66,7	60,2	34,1
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	5,8	7,1	1,4	7,3	4,8
• De trànsit	8,8	9,3	7,2	13,0	5,4
• Resta traumàtics	40,0	44,7	24,6	19,5	55,7
2011					
Total (N)	285	217	68	91	192
<i>In itinere</i>	40,0	36,4	51,5	52,7	34,4
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	3,5	4,1	1,5	6,6	2,1
• De trànsit	9,5	10,6	5,9	15,4	6,8
• Resta traumàtics	47,0	48,8	41,2	25,3	56,8
2012					
Total (N)	247	183	64	98	148
<i>In itinere</i>	47,0	44,3	54,7	61,2	37,2
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	6,5	7,1	4,7	5,1	7,4
• De trànsit	9,3	9,8	7,8	14,3	6,1
• Resta traumàtics	37,2	38,8	32,8	19,4	49,3
2013					
Total (N)	231	161	70	80	151
<i>In itinere</i>	49,8	48,4	52,9	68,8	39,7
<i>En jornada laboral</i>					
• No traumàtiques	7,4	9,3	2,9	10,0	6,0
• De trànsit	3,9	4,3	2,9	3,8	4,0
• Resta traumàtics	39,0	37,9	41,4	17,5	50,3

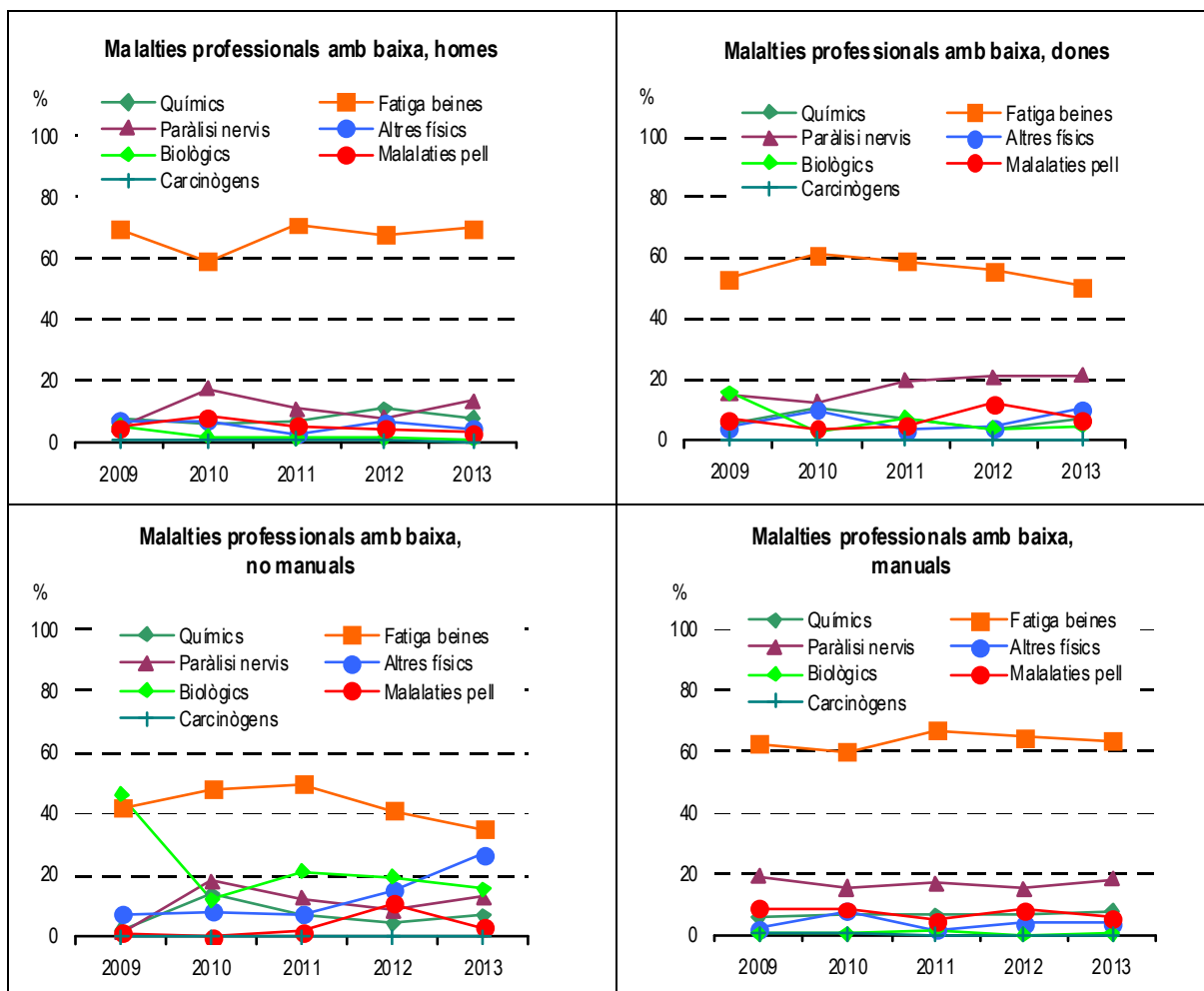

- ➔ Les LGAT són més freqüents entre els homes i les persones en ocupacions manuals.
- ➔ Respecte l'any anterior ha disminuït el nombre de LGAT, però amb un comportament diferent segons el grup analitzat: han disminuït en els homes i les ocupacions no manuals i han augmentat en les dones i les ocupacions manuals (en aquest darrer cas en una baixa proporció).
- ➔ De la mateixa manera que l'any 2012, les lesions més freqüents han estat les *in itinere* en tots els grups (sobretot en les ocupacions no manuals que han superat les dues terceres parts de totes les LGAT) excepte en les ocupacions manuals, en què les més freqüents han continuat sent les traumàtiques en jornada laboral.
- ➔ Hi ha hagut pocs canvis en els tipus de lesions en relació a l'any anterior, el més destacat és la disminució de lesions per accident de trànsit que s'observa en tots els grups, sobretot en les ocupacions no manuals i les dones. En els primers també cal esmentar l'augment de lesions no traumàtiques i en les segones el de traumàtiques en jornada.

12. Tipus de malalties professionals amb baixa

- Definició: Proporció de MPB segons diagnòstic (malalties de la pell, infeccioses i parasitàries, per fatiga de beines tendinoses, per paràlisi dels nervis deguda a pressió, altres).
- Càlcul: Nombre de MPB de cada diagnòstic / Nombre de MPB.
- Font: Elaboració pròpia i del DEMO - Subdirecció General de Seguretat i Salut Laboral a partir de les dades del Sistema CEPROSS

Malalties professionals (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL		
		<i>total</i>	<i>homes</i>	<i>dones</i>	<i>no manual</i>	<i>manual</i>
2009						
Total (N)	435	189	246	95	183	157
Malalties per agents químics	6,2	7,4	5,3	2,1	6,0	51,9
M. per fatiga de beines tendinoses	60,5	69,8	53,3	42,1	62,8	41,1
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	10,8	5,3	15,0	1,1	19,1	23,4
M. per altres agents físics	5,3	6,9	4,1	7,4	2,2	52,2
M. per agents biològics	11,0	5,3	15,4	46,3	0,5	6,3
M. de la pell	6,0	4,8	6,9	1,1	8,7	34,6
M. per agents carcinògens	0,2	0,5	0,0	0,0	0,5	0,0
2010						
Total (N)	384	171	213	50	256	78
Malalties per agents químics	8,6	5,8	10,8	14,0	7,0	24,2
M. per fatiga de beines tendinoses	60,2	59,1	61,0	48,0	60,2	22,9
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	14,6	17,5	12,2	18,0	15,6	12,5
M. per altres agents físics	8,6	7,0	9,9	8,0	7,8	27,3
M. per agents biològics	2,1	1,8	2,3	12,0	0,4	12,5
M. de la pell	5,7	8,2	3,8	0,0	8,6	0,0
M. per agents carcinògens	0,3	0,6	0,0	0,0	0,4	0,0
2011						
Total (N)	409	187	222	56	323	30
Malalties per agents químics	6,8	7,0	6,8	7,1	6,8	7,1
M. per fatiga de beines tendinoses	64,5	71,1	59,0	50,0	67,2	7,2
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	15,6	11,2	19,4	12,5	17,3	1,6
M. per altres agents físics	2,9	2,7	3,2	7,1	1,9	16,7
M. per agents biològics	4,6	1,6	7,2	21,4	1,9	5,3
M. de la pell	4,9	5,3	4,5	1,8	5,0	15,0
M. per agents carcinògens	0,5	1,1	0,0	0,0	0,0	100,0
2012						
Total (N)	409	192	217	46	337	26
Malalties per agents químics	7,1	10,9	3,7	4,3	7,1	10,3
M. per fatiga de beines tendinoses	61,4	67,7	55,8	41,3	65,0	5,2
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	14,7	7,8	20,7	8,7	15,4	6,7
M. per altres agents físics	5,4	6,8	4,1	15,2	3,9	9,1
M. per agents biològics	2,7	1,6	3,7	19,6	0,3	9,1
M. de la pell	8,6	4,7	12,0	10,9	8,3	5,7
M. per agents carcinògens	0,2	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0
2013						
Total (N)	447	200	247	71	353	23
Malalties per agents químics	7,4	8,0	6,9	7,0	7,9	0,0
M. per fatiga de beines tendinoses	59,3	70,0	50,6	35,2	63,5	69,6
M. per paràlisi dels nervis deguda a pressió	17,7	13,5	21,1	12,7	18,4	21,7
M. per altres agents físics	7,6	4,5	10,1	26,8	4,0	4,3
M. per agents biològics	2,9	1,0	4,5	15,5	0,6	0,0
M. de la pell	5,1	3,0	6,9	2,8	5,7	4,3
M. per agents carcinògens	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

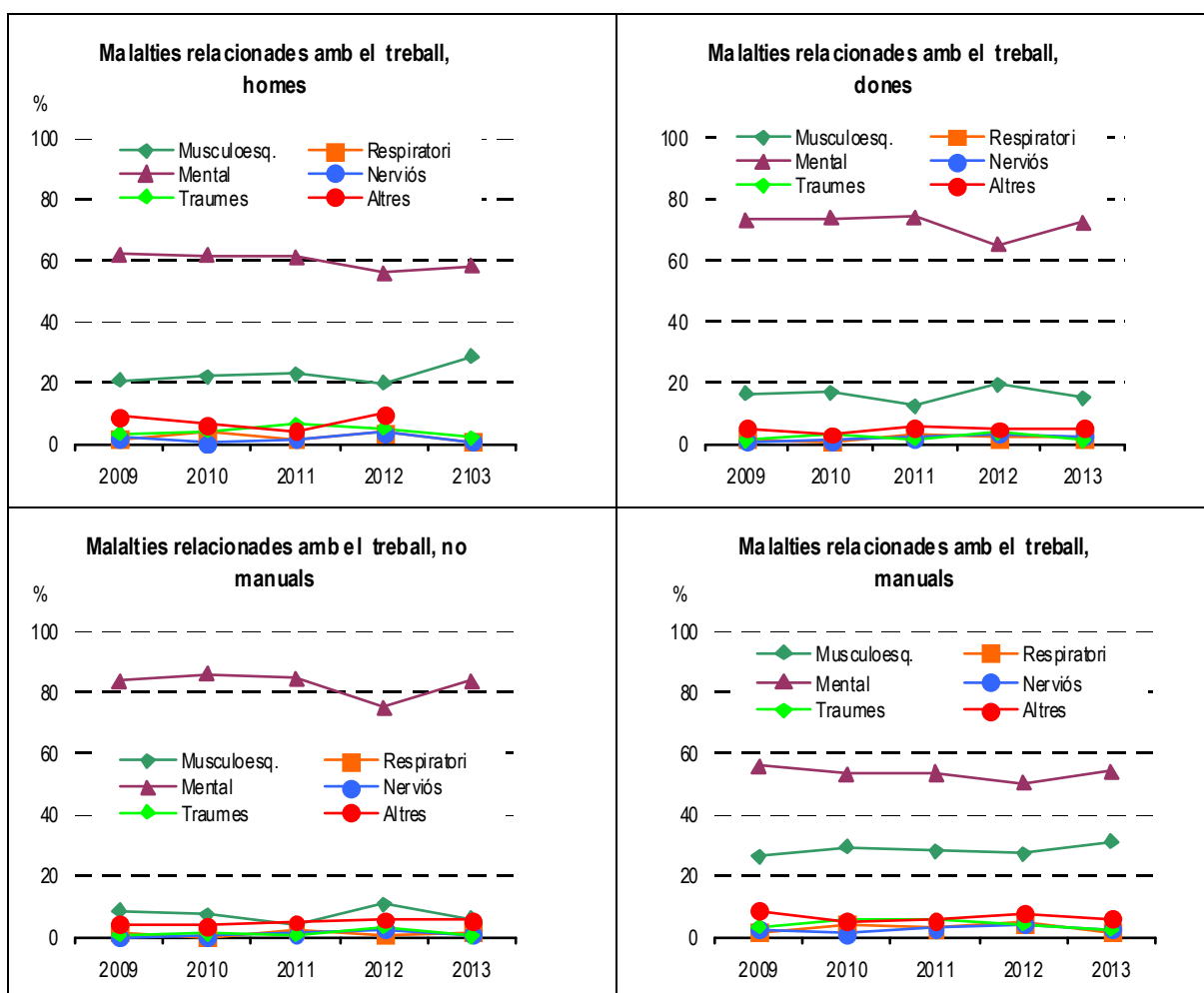
- ➔ Les MPB són més freqüents en dones i molt més freqüents en persones en ocupacions manuals.
- ➔ La major part són malalties que afecten el sistema musculoesquelètic (malalties per fatiga de les beines tendinoses i per paràlisi dels nervis deguda a pressió), relacionades amb riscos ergonòmics com els moviments repetitius i les postures forçades.
- ➔ Les MPB han augmentat respecte l'any anterior (un 9,3%), sobretot en les ocupacions no manuals amb un increment superior al 50%.
- ➔ En relació a 2012 destaquen dos resultats. D'una banda l'augment de malalties per altres agents físics en les ocupacions no manuals (enguany han superat el 25% en aquest grup) i encara que en menor magnitud, en les dones (han passat del 4,1% al 10,1%) i d'altra banda l'augment de les malalties per paràlisi dels nervis deguda a pressió en els homes, resultant que enguany els trastorns musculoesquelètics en els homes han passat del 75,5% al 83,5%.

13. Tipus de malalties relacionades amb el treball

- Definició: Proporció de MRT segons diagnòstic (malalties del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu, malalties del sistema respiratori, trastorns mentals i del comportament, malalties del sistema nerviós, traumatismes i enverinaments, altres).
- Càlcul: Nombre de MRT de cada diagnòstic / Nombre de MRT.
- Font: Registre de MRT de la USL de Barcelona de l'ASPB.

Malalties relacionades amb el treball (%)		SEXE		CLASSE SOCIAL	
		<i>total</i>	<i>homes</i>	<i>dones</i>	<i>no manual</i>
2009					
Total (N)	511	177	334	242	262
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	18,0	21,0	16,5	8,7	26,8
M. del sistema respiratori	1,8	1,7	1,8	1,7	1,9
Trastorns mentals i del comportament	69,8	62,5	73,7	84,3	56,3
M. del sistema nerviós	1,6	2,3	1,2	-	2,7
Traumatismes i enverinaments	2,2	3,4	1,5	0,8	3,4
Altres	6,7	9,1	5,4	4,5	8,8
2010					
Total (N)	590	229	361	276	306
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	19,2	22,5	17,2	7,6	29,8
M. del sistema respiratori	2,2	4,0	1,1	-	4,3
Trastorns mentals i del comportament	69,4	62,1	74,0	86,5	53,4
M. del sistema nerviós	1,0	0,4	1,4	0,4	1,6
Traumatismes i enverinaments	3,6	4,4	3,0	1,5	5,6
Altres	4,6	6,6	3,3	4,0	5,2
2011					
Total (N)	529	195	334	254	267
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	16,4	23,1	12,6	4,3	28,5
M. del sistema respiratori	2,8	2,1	3,3	2,8	3,0
Trastorns mentals i del comportament	69,6	61,5	74,3	85,0	53,9
M. del sistema nerviós	2,3	2,1	2,4	1,6	3,0
Traumatismes i enverinaments	3,6	6,7	1,8	1,2	6,0
Altres	5,3	4,6	5,7	5,1	5,6
2012					
Total (N)	403	149	254	183	218
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	19,9	20,1	19,7	10,9	27,5
M. del sistema respiratori	3,0	4,0	2,4	1,1	5,0
Trastorns mentals i del comportament	62,0	56,4	65,4	75,4	50,5
M. del sistema nerviós	3,7	4,0	3,5	2,7	4,6
Traumatismes i enverinaments	4,5	5,4	3,9	3,8	4,6
Altres	6,9	10,1	5,1	6,0	7,8
2013					
Total (N)	458	162	296	204	250
M. del sistema musculoesquelètic i teixit connectiu	20,3	29,0	15,5	6,4	31,6
M. del sistema respiratori	2,0	1,2	2,4	2,0	2,0
Trastorns mentals i del comportament	67,7	58,6	72,6	84,3	54,4
M. del sistema nerviós	2,2	1,2	2,7	1,0	2,8
Traumatismes i enverinaments	1,7	2,5	1,4	0,5	2,8
Altres	6,1	7,4	5,4	5,9	6,4

Nota: Els valors perduts en la variable classe social varia entre 1,5% (any 2011) i 0,9% (any 2013).

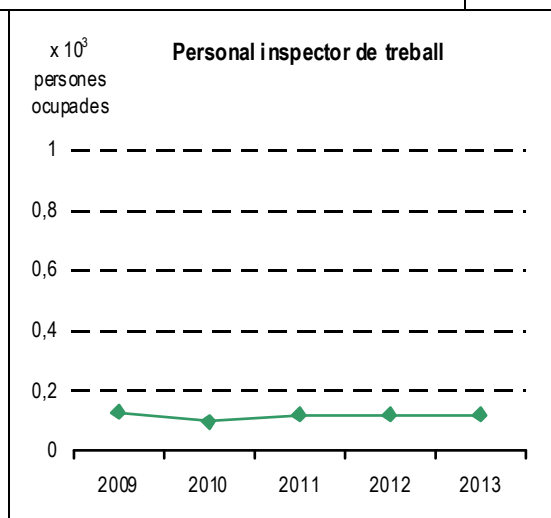
- ➔ Les MRT notificades pels CAPs són més freqüents en les dones i les ocupacions manuals.
- ➔ Els problemes de salut mental (bàsicament de tipus ansiós i depressiu) són els més freqüents en tots els grups analitzats, seguits dels musculesquelètics.
- ➔ El 2013 han augmentat les MRT en un 13,6%, augment que s'ha reflectit en tots els grups analitzats. Cal tenir en compte, però, que el 2012 van disminuir de manera molt acusada.
- ➔ Hi ha hagut pocs canvis en la distribució del tipus de trastorn, sent el més destacable, en relació als dos grups diagnòstics més freqüents, l'augment de trastorns musculesquelètics en els homes i dels trastorns mentals i del comportament en tots els grups, però sobretot en les dones i les ocupacions no manuals.

RECURSOS PER A LA PREVENCIÓ

14. Capacitat de fer complir la legislació específica de salut i prevenció de riscos laborals

- Definició: Nombre d'inspectors i inspectores de treball per 1.000 persones ocupades.
- Càlcul: Nombre d'inspectors i inspectores de treball / Població ocupada.
- Font: Inspecció de Treball de Catalunya, DEMO de la Generalitat de Catalunya. EPA, elaboració del DEAB a partir de dades de l'INE.

Personal inspector de treball (x 1.000 persones ocupades)	TOTAL
2009	0,13
2010	0,10
2011	0,12
2012	0,12
2013	0,12

- ➡ La taxa d'inspectors i inspectores de la província de Barcelona, que són els mateixos que actuen a nivell de Barcelona ciutat, no s'ha modificat respecte l'any anterior, mentre que ha disminuït en dos el nombre. L'any 2012 eren 80 professionals i el 2013 n'eren 78, en ambdós casos incloent 10 tècnics habilitats (TH)^d.

^d L'activitat dels TH està íntegrament dedicada a la Seguretat i Salut Laboral (Si SL) mentre que la dels inspectors inclou a més les relacions laborals, ocupació i estrangeria i Seguretat Social. Aproximadament el 50% de l'activitat de la Inspecció de Treball de Catalunya es dedica a la Si SL.

CONCLUSIONS

- La pèrdua de població activa és un dels trets més importants en relació a l'estructura sociodemogràfica de la població treballadora de Barcelona durant l'any 2013. Aquesta disminució s'ha produït en ambdós sexes, tots els grups d'edat i nacionalitat, però sobretot en els homes, les persones més joves i les de nacionalitat estrangera. Destaca aquest darrer grup i el de 16 a 19 anys per l'elevada proporció de persones que han deixat el mercat de treball. Els treballadors i treballadores de 16 a 19 anys que s'hi han mantingut estan majoritàriament en atur. A més d'aquest grup, l'atur ha seguit augmentant en les dones i les persones més grans. D'altra banda, la nova contractació ha estat majoritàriament temporal.
- Durant 2013 han augmentat tots els indicadors de salut analitzats excepte les LGAT i les LMAT que han seguit la tendència decreixent dels darrers anys (amb l'excepció de l'increment de les LMAT de l'any passat). Els següents resultats alerten sobre un possible empitjorament de les condicions de treball i d'ocupació:
 - Han augmentat les LLLAT, MPB, MPSB i MRT.
 - Les LAT més freqüents entre les més greus (LGAT i LMAT) han estat les *in itinere*, la proporció de les quals ha augmentat respecte 2012, any en què també havia augmentat el percentatge de les LGAT d'aquest tipus.
 - Han augmentat algunes MPB i MRT en alguns grups:
 - Les MPB i les MRT musculoesquelètiques en els homes.
 - Les MPB per altres agents físics en les dones i les ocupacions no manuals.
 - Les MRT mentals en tots els grups (sobretot en dones i ocupacions no manuals).

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ¹ Rantanen J, Kauppinen T, Toikkanen J, Kurppa K, Lehtinen S, Leino T. Work and Health Country Profiles. Country profiles and National Surveillance indicators in occupational health and safety. Copenhagen: World Health Organization, 2001.
- ² García AM, Gadea R. Estimaciones de incidencia y prevalencia de enfermedades de origen laboral en España. Aten Primaria 2008;40(9):439-46.
- ³ Centers for Disease Control and Prevention. Indicators for Occupational Health Surveillance. MMWR 2007;56(No. RR-1):1-7.
- ⁴ European Agency for Safety and Health at Work. A review and analysis of a selection of OSH monitoring systems. Luxembourg, Office for Official Publications of the European Union, 2003.

Centre Col·laborador de l'OMS en
Salut Laboral
*WHO COLLABORATING CENTRE ON
OCCUPATIONAL HEALTH*

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

**Agència
de Salut Pública**

Unitat de Salut Laboral de Barcelona